ՄԱՐՏ
МАРТ

1

Շաբաթ
Суббота

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↑

1679 թ.-ին երկրաշարժը քանդում է Զանգու[1] գետի վրա կառուցված Կարմիր կամուրջը: Այն վերակառուցվում է միայն 1851 թ.-ին՝ Քանաքեռի[2] հարուստ վաճառական Խոջա Փիլավի միջոցներով: Հետագայում երևանցիները կամուրջն անվանում են նրա անունով:

[1] Հրազդան գետի նախկին անվանումը
[2] այդ ժամանակ՝ Երևանի արվարձան

В 1679 г. Красный мост через реку Зангу[1] был разрушен землетрясением. Мост перестроили в 1851 г. усилиями богатого купца из Канакера[2] Ходжа Пилава, после чего горожане стали называть мост его именем.

[1] старое название реки Раздан
[2] в те времена пригород Еревана

ՄԱՐՏ
МАРТ

2

Կիրակի
Воскресенье

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Վ.Խոջաբեկյան
Մենամարտի տեսարան

В. Ходжабекян
Традиционное состязание

↑

Բարեկենդանին Երևանում բռնցքամարտ էին կազմակերպում. հանդիսականները գրազ էին գալիս, իսկ շահումները հանգանակվում էին եկեղեցուն, որի բակում էլ անց էր կացվում խրախճանքը:

На Барекендан, Масленицу, в Ереване устраивали кулачные бои: зрители бились об заклад, а выигрыш шел на пожертвование в пользу храма, во дворе которого проходило народное гуляние.

ՄԱՐՏ
МАРТ

3

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↑

Երևանի «շախմատային տունը» 1932 թ.-ին կառուցել են Կարո Հալաբյանն ու Միքայել Մազմանյանը: Տունն իր անունն է ստացել դեպի Գրիգոր Լուսավորիչ փողոց նայող ճակատամասի պատշգամբների շախմատային դասավորվածության համար:

Լուսանկարում՝ նկարիչ Մարտիրոս Սարյանը և ճարտարապետ Միքայել Մազմանյանը

Есть в Ереване свой «шахматный дом», созданный тандемом архитекторов Каро Алабян и Микаэл Мазманян в 1932 г., название которого связано с шахматообразным расположением лоджий на обращенном к улице Григора Лусаворича фасаде.

На фото: художник Мартирос Сарьян и архитектор Микаэл Мазманян

Ardshinbank

Գրողների միջազգային օր
Всемирный день писателя

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

4

Երեքշաբթի
Вторник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

1878 թ.-ի մարտի 4-ին Եկատերինոդարում (այժմ՝ Կրասնոդար, Ռուսաստան), բանկային աշխատող Իվան Թամանյանի ընտանիքում ծնվել է ճարտարապետ, Երևանի գլխավոր հատակագծի ապագա հեղինակ Ալեքսանդր Թամանյանը:

4 марта 1878 г. в Екатеринодаре (ныне Краснодар, Россия), в семье банковского служащего Ивана Таманова родился будущий главный зодчий Еревана, автор Генерального плана армянской столицы, архитектор Александр Таманян.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

5

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Կոնդի որոշ շենքեր կառուցվել են XVII դարի վերջում, օրինակ, պարսիկ խան Աբաս Ղուլիի միջոցներով 1687 թ.-ին կառուցված մզկիթը, որի մի մասը պահպանվել է: Ինչպես նաև Սուրբ Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցին, որը երևանցի մեծահարուստ Մելիք-Աղամալյանը կառուցել է 1710 թ.-ին՝ 1679 թ.-ի երկրաշարժից ավերված մեկ այլ տաճարի տեղում:

Некоторые постройки Конда относятся к концу XVII в., как сооруженная в 1687 г. на деньги персидского хана Аббаса Кули мечеть, часть помещений которой уцелела до наших дней, а также церковь святого Иоанна Крестителя, которую местный богач Мелик-Агамалян возвел в 1710 г. на месте древнего храма, разрушенного землетрясением 1679 г.

ՄԱՐՏ
МАРТ

6

Հինգշաբթի
Четверг

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

©Սարյանի ընտանիք

Մարտիրոս Սարյան
Հին Երևանի մի անկյուն, 1928

Мартирос Сарьян
Уголок старого Еревана, 1928

↑

XX դարասկզբի Երևանը ոգեշնչում էր նկարիչներին իր արտասովոր կոլորիտով, հարթ տանիքներով կավաշեն տներով, կյանքի դանդաղ հոսքով: Երևանը տիպիկ արևելյան քաղաք էր՝ մեկ կամ երկու հարկանի շենքերով, դրվագազարդ փայտե պատշգամբներով, գողտրիկ ներքին բակերով և զով այգիներով:

Ереван начала XX в. вдохновлял художников своим необычным колоритом, глинобитными домами с плоскими крышами, размеренным укладом жизни – это был типично восточный город с одноэтажными, двухэтажными строениями, с резными деревянными балконами, уютными внутренними двориками и садами.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

7

Ուրբաթ
Пятница

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

1981 թ.-ի մարտի 7-ին բացվում է երևանյան մետրոյի առաջին 4 կայարանը («Բարեկամություն», «Սարալանջի» (այժմ՝ «Մարշալ Բաղրամյան»), «Երիտասարդական» և «Սասունցի Դավիթ»)։ «Լենինի հրապարակ» (այժմ՝ «Հանրապետության Հրապարակ») կայարանը շահագործման է հանձնվում նույն տարվա վերջում, իսկ «Հոկտեմբերյանը» (այժմ՝ «Զորավար Անդրանիկ»)՝ ութ տարի անց միայն։

7 марта 1981 г. открылась первая очередь ереванского метро – 4 станции («Дружба», «Сараланджи» (ныне Маршал Баграмян), «Еритасардакан» и «Сасунци Давид»). «Площадь Ленина» (ныне Площадь Республики) сдали к концу года, а «Октемберян» (ныне Зоравар Андраник) – спустя 8 лет.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

8

Շաբաթ
Суббота

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

Տեր-Արիստակեսյանի ֆոտոատելյե
Երևան, 20-րդ դարի սկիզբ

Фотоателье Тер-Аристакесяна
Ереван, начало 20 в.

↑

1870 թ.-ին իշխանուհիներ Ջավահիրը և Մագդաղը՝ Գեղամյան ազդեցիկ տոհմից, մասնակցել են թատերական ներկայացումների, ինչը մեծ քաջություն էր պահանջում կանանցից այն տարիներին:

Представительницы влиятельнейшего рода меликов Гегамян – Джаваир и Магдах в 1870-е участвовали в театральных постановках, что требовало большой смелости от женщин тех времен.

ՄԱՐՏ
МАРТ

9

Կիրակի
Воскресенье

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

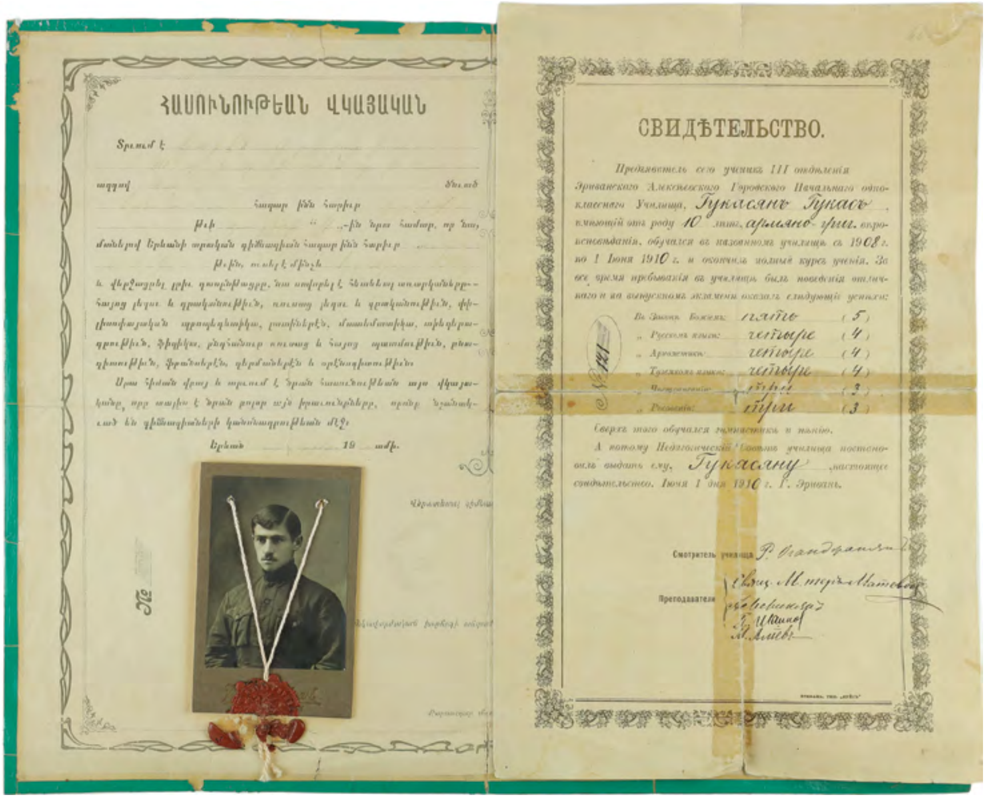

ՀԱՍՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆ

СВИДѢТЕЛЬСТВО.

Предъявитель сего ученикъ III отдѣленія Эриванскаго Алексѣевскаго Городского Начальнаго одноклассного Училища, Гукасянъ Гукасъ, имѣющій отъ роду 10 лѣтъ, армяно-григ. вѣроисповѣданія, обучался въ названномъ училищѣ съ 1908 г. по 1 Іюня 1910 г. и окончилъ полный курсъ ученія. За все время пребыванія въ училищѣ былъ поведенія отличнаго и на выпускномъ экзаменѣ оказалъ слѣдующіе успѣхи:

Въ Законѣ Божіемъ: пять (5)
„ Русскомъ языкѣ: четыре (4)
„ Ариѳметикѣ: четыре (4)
„ Туземномъ языкѣ: четыре (4)
„ [illegible]: три (3)
„ Рисованіи: три (3)

Сверхъ того обучался гимнастикѣ и пѣнію.

А потому Педагогическій Совѣтъ училища постановилъ выдать ему, Гукасяну, настоящее свидѣтельство. Іюня 1 дня 1910 г. Г. Эривань.

Смотритель училища

Преподаватели

↑

1890-ականներին Երևան այցելած անգլիացի դիվանագետ, Բրիտանական թագավորական աշխարհագրական ընկերության անդամ Հ.Ֆ.Բ. Լինչը վկայում է, որ «Հայաստանում Ռուսաստանի կառավարությունը գտավ լիովին կազմակերպված դպրոցական համակարգ, որը հայերն՝ իրենց բնորոշ համառությամբ և խանդով պահպանում էին»:

По словам английского парламентария, члена Британского королевского географического общества Х.Ф.Б. Линча, посетившего Ереван в 1890-х, «русское правительство нашло в Армении уже вполне организованную школьную систему, которую армяне, с обычной для них настойчивостью, чрезвычайно ревниво оберегали».

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

10

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Առաջինը միջնադարյան Հայաստանի մայրաքաղաք Անիի ավերակները լուսանկարել է երևանցի Հովհաննես Քյուրքչյանը: Իր լուսանկարների մի մասը նա հրապարակել է 1880-ականների սկզբին՝ «Անիի ավերակները» ստերեոսկոպիկ բացիկների տեսքով:

Первым руины средневековой армянской столицы Ани сфотографировал ереванец Ованес Кюркчян – часть фотографий автор опубликовал в начале 1880-х в виде стереоскопических карточек «Развалины Ани».

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

11

Երեքշաբթի
Вторник

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

Աստաֆյան (Աբովյան) փողոցը սկսել են կառուցել 1862 թ.-ին, տասը տարի անց փողոցի երկարությունն արդեն մեկ վերստից (1,06 կմ) ավել էր: Հարավարևմուտքից հյուսիսարևելք ձգվում էին Տեր-Ղուկասով (Նալբանդյանի) և Գուբերնսկայա (Հանրապետության) փողոցները, դրանց ուղղահայաց՝ Պոլիցեյսկայա (Խորենացու), Նազարովսկայա (Ամիրյան), Բեհբութովսկայա (Բուզանդի), Ցարսկայա (Արամի), Թարխանովսկայա (Պուշկինի), Դոկտորսկայա (Թումանյանի) և այլ փողոցները:

Улицу Астафьевскую (Абовяна) начали прокладывать в 1862 г., через 10 лет ее протяженность уже превысила одну версту, с юго-запада на северо-восток протянулись улицы Тер-Гукасовская (Налбандяна) и Губернская (Анрапетутян), под прямым углом к ним – Полицейская (Хоренаци), Назаровская (Амиряна), Бебутовская (Бузанда), Царская (Арами), Тархановская (Пушкина), Докторская (Туманяна) и другие.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

12

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Մելիք-Աղամալյանների իշխանական տոհմից, հատկապես հայտնի էր մելիք Սահակը, ում դուստրը՝ Մարիամը ամուսնացել էր վրացի արքայազն Ալեքսանդրի հետ:

Особо известным из княжеского рода Мелик-Агамалянов был Мелик Саак, чья дочь Мария вышла замуж за грузинского царевича Александра.

Երևանի պատմության թանգարան

Մարիամ Մելիք-Աղամալյան
Վրաց վերջին արքայադուստրը

Мария Мелик-Агамалова
Последняя грузинская царевна

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

13

Հինգշաբթի
Четверг

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

«Շուստով և ընկերներ»-ը, քաղաքային հիվանդանոց կառուցելու համար, Երևանին են նվիրաբերում հողատարածք Աստաֆյան (այժմ՝ Աբովյան) փողոցում՝ այն պայմանով, որ «քաղաքն այդտեղ երեք տարվա ընթացքում կառուցի բժշկատունը, հակառակ դեպքում հողամասը կրկին դառնում է ընկերության սեփականությունը»: Ընդունելով այս նվերը՝ քաղաքային իշխանությունը հիվանդանոցում առանձնացնում է Շուստովի անվան մեկ անվճար մահճակալ:

«Шустов и Ко» подарили под строительство городской больницы земельный участок на Астафьевской улице (ныне Абовяна), с одним условием: «чтобы город в продолжении трех лет построил здание городской больницы, в противном случае участок опять станет собственностью товарищества». Город, приняв дар, учредил в больнице одну бесплатную кровать имени Шустова.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

14

Ուրբաթ
Пятница

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

Երևանն ունի իր «բոքսի հայաթը»՝ Սախարովի հրապարակում գտնվող բնակելի տան բակը, ուր տեղակայվել է «Վլադիմիր Ենգիբարյանի անվան բռնցքամարտի օլիմպիական մանկապատանեկան մարզադպրոցը»:

В Ереване есть свой «двор бокса» – во дворе жилого дома на площади Сахарова, в котором расположена «Олимпийская детско-юношеская спортивная школа бокса имени Владимира Енгибаряна».

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

15

Շաբաթ
Суббота

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

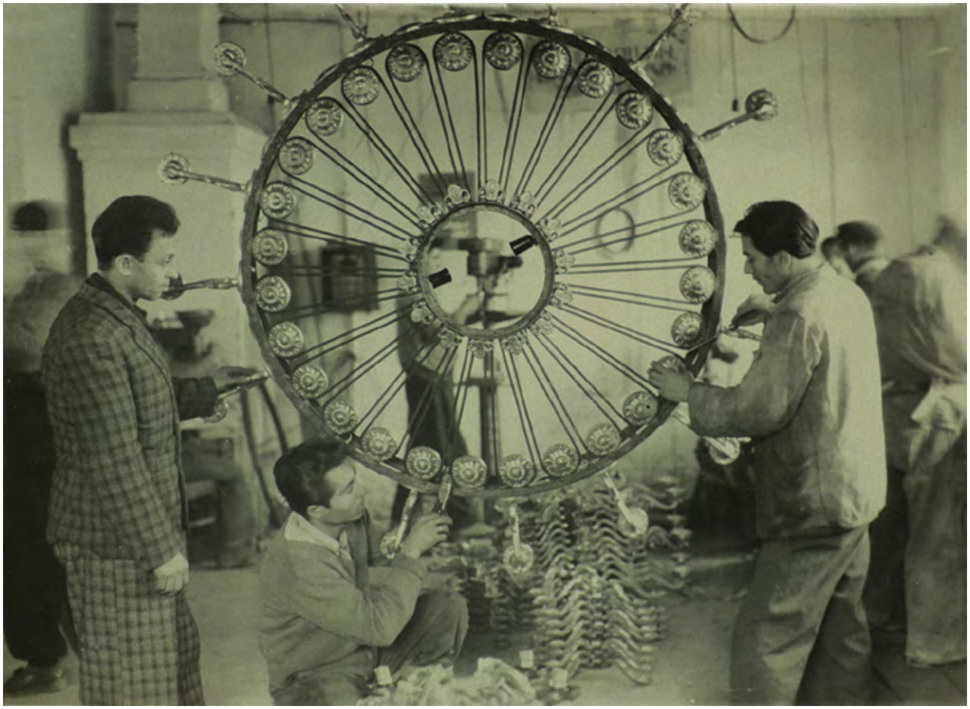

Երևանի պատմության թանգարան

↑

«Հրազդան»-ը Խորհրդային Միության երկու հարկաշարք ունեցող առաջին մարզադաշտն էր: Այն լուսավորվում էր հալոգենային հատուկ լամպերով, որոնք արտադրվում էին Երևանում:

«Раздан» был первым двухъярусным стадионом в Советском Союзе и освещался специальными галогеновыми лампами, которые производились в Ереване.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

16

Կիրակի
Воскресенье

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Յ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

Կառավարական շենքը նկարելիս ռուս ճարտարապետ, ակադեմիկոս Ալեքսեյ Շչուսևն ասում էր. «Որքա՜ն սքանչելի կոթող է կառուցել Թամանյանը. դարեր կանցնեն, բայց այս շենքը երբեք չի դադարի հետաքրքիր լինել, ինչպես հանրահայտ հուշարձանները, այս շենքը ճարտարապետության արվեստին նվիրված անմահ կոթող է: Նույնիսկ եթե դժբախտություն պատահի, շենքի ավերակները դեռ երկար են ուսումնասիրվելու»:

Русский архитектор, академик Алексей Щусев рассуждал, зарисовывая с натуры Дом правительства: «Какой великолепный памятник соорудил Александр Таманян: пройдут века, но это здание никогда не потеряет интереса, как и несколько всемирно известных монументов, это здание является памятником строительному искусству и бессмертным – даже если случится несчастье, будут изучать развалины здания».

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

17

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

«100 մահճակալով ծննդատունը»[1] Մաշտոցի պողոտայի և Արամի փողոցի անկյունում կառուցվել է 1938 թ.-ին՝ որպես հանրապետության Նախարարների խորհրդի ժամանակավոր գրասենյակ:

[1] այժմ՝ «Մարգարյան ծննդատուն» մոր և մանկան առողջության պահպանման գիտահետազոտական կենտրոն, ճարտարապետներ՝ Մարկ Գրիգորյան, Նիկողայոս Բունիաթյան

«Родильный дом на 100 коек»[1] на углу проспекта Маштоца и улицы Арами, был построен в 1938 г., как временное пристанище для Совета министров республики.

[1] ныне Родильный дом имени Маргаряна, арх. Марк Григорян, Николай Буниатян

Ardshinbank

ՄԱՐՏ
МАРТ

18

Երեքշաբթի
Вторник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Հին Երևանի Քարե Հանք թաղամասը գտնվում էր քաղաքի հարավարևելյան հատվածում, որտեղ քար էին ստանում: Սպառվելուց հետո քարհանքը վերածվեց բնակելի թաղամասի, իսկ դրա թաղերից մեկը՝ այնտեղ բխող յուրահատուկ՝ երկաթի բարձր պարունակություն ունեցող աղբյուրի շնորհիվ, կոչվեց «Երկաթ աղբյուր»:

Старый ереванский район Kare Hanq[1] находился в юго-восточной части города, где добывали камень. После выработки карьеры стали жилыми кварталами, а околоток, благодаря источнику с повышенным содержанием железа, получил название «Еркат ахбюр» («железный родник»).

[1] «каменоломня» – в переводе с армянского

Երևանի պատմության թանգարան

Ardshinbank

2025

19

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↑

1975 թ. մարտի 19-ին «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի է ունենում Երևանի «Արարատի» և Մյունխենի «Բավարիայի» հանդիպումը Եվրոպայի չեմպիոնների գավաթի մրցաշարում: «Արարատը» 1:0 հաշվով հաղթում է Եվրոպայի ամենաուժեղ ակումբին:

19 марта 1975 г. на стадионе «Раздан» состоялся матч ереванского «Арарата» с мюнхенской «Баварией» в рамках Кубка чемпионов Европы: «Арарат» со счетом 1:0 победил самую сильную клубную команду Европы.

ՄԱՐՏ
МАРТ

20

Հինգշաբթի
Четверг

Ե/Пн Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↑

«Ինտուրիստ» հյուրանոցի երկրորդ հարկի 21-րդ լյուքս համարում 1928-1935 թթ.-ին ապրել է Եղիշե Չարենցը: Այդ հյուրանոցում է անցկացվել բանաստեղծի երկրորդ հարսանիքը և ծնվել նրա երկու դուստրերը:

В номере 21 люкс на втором этаже гостиницы «Интурист» с 1928 по 1935 гг. жил Егише Чаренц – там состоялась вторая свадьба поэта и родились две его дочери.

ՄԱՐՏ
МАРТ

21

Ուրբաթ
Пятница

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

Վլադիմիր Մաշկով
Ռուսական զորքի անցումն Արաքս գետի վրայով, 1827 թ.

Владимир Машков
Переправа русского войска через реку Аракс, 1827

↑

Հայկական մարզը Էրիվանի և Նախիջևանի խանություններից կազմված վարչական միավոր էր՝ ստեղծված Ռուսաստանի կայսեր՝ 1828 թ.-ի մարտի 21-ի հրամանագրով: Մարզի կենտրոնն էր Էրիվան՝ Երևան քաղաքը:

Армянская область – это территория, созданная из Эриванского и Нахичеванского ханств указом российского императора от 21 марта 1828 г., с центром в городе Эривани – Ереване.

Ardshinbank

Պոեզիայի միջազգային օր
Всемирный день поэзии

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

22

Շաբաթ
Суббота

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Շոգ օրերին քաղաքի փոշոտ փողոցներով քայլում ու անցորդներին ջուր էին առաջարկում կավե սափորներով տղաները. երևանյան պատմության հենց այս էջին է նվիրված «Ջրավաճառ տղան», կամ «Երևանի սառը ջուրը» հուշարձանը (քանդակագործ՝ Յովի. Բեջանյան):

В зной по улицам пыльного города ходили мальчики с глиняными кувшинами и предлагали прохожим воду – именно этой странице в истории Еревана посвящен памятник юным продавцам воды, или «Прохладная ереванская вода» (скульп. О. Беджанян).

Ardshinbank

Ջրի համաշխարհային օր
Всемирный день воды

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

23

Կիրակի
Воскресенье

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

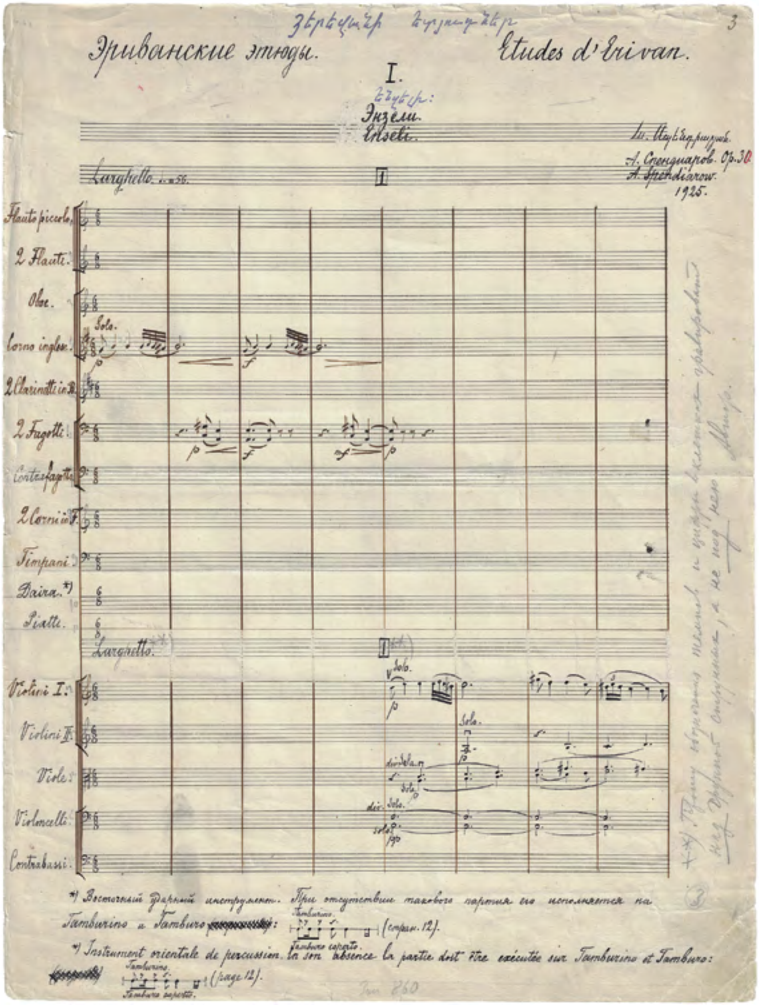

→

1925 թ.-ին. Զանգու գետի զառիվայրին կառուցված եպիսկոպոսական տան պատշգամբում «Արարատի սքանչելի տեսքից ոգեշնչված» Ալեքսանդր Սպենդիարյանը ստեղծում է իր հանրահայտ «Երևանյան էտյուդները»:

В 1925 г. Александр Спендиаров, «вдохновленный дивным видом на Арарат», создал на балконе стоящего на высоком обрыве над Зангу епископского дома свои знаменитые «Эриванские этюды».

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

24

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

1926 թ.-ին Երևան է վերադարձվում և Հայաստանի պետական թանգարանին փոխանցվում Վարդգես Սուրենյանցի «Սալոմե» գլուխգործոցը, որը 1914 թ.-ին Իտալիայում կազմակերպված փակ ցուցադրությունից հետո հայտնվել էր Հռոմում ԽՍՀՄ դեսպանատանը:

В 1926 г. в Ереван вернули и передали Государственному музею Армении шедевр Вардгеса Суренянца «Саломея», оказавшийся с 1914 г., после закрытия выставки в Италии, в посольстве СССР в Риме.

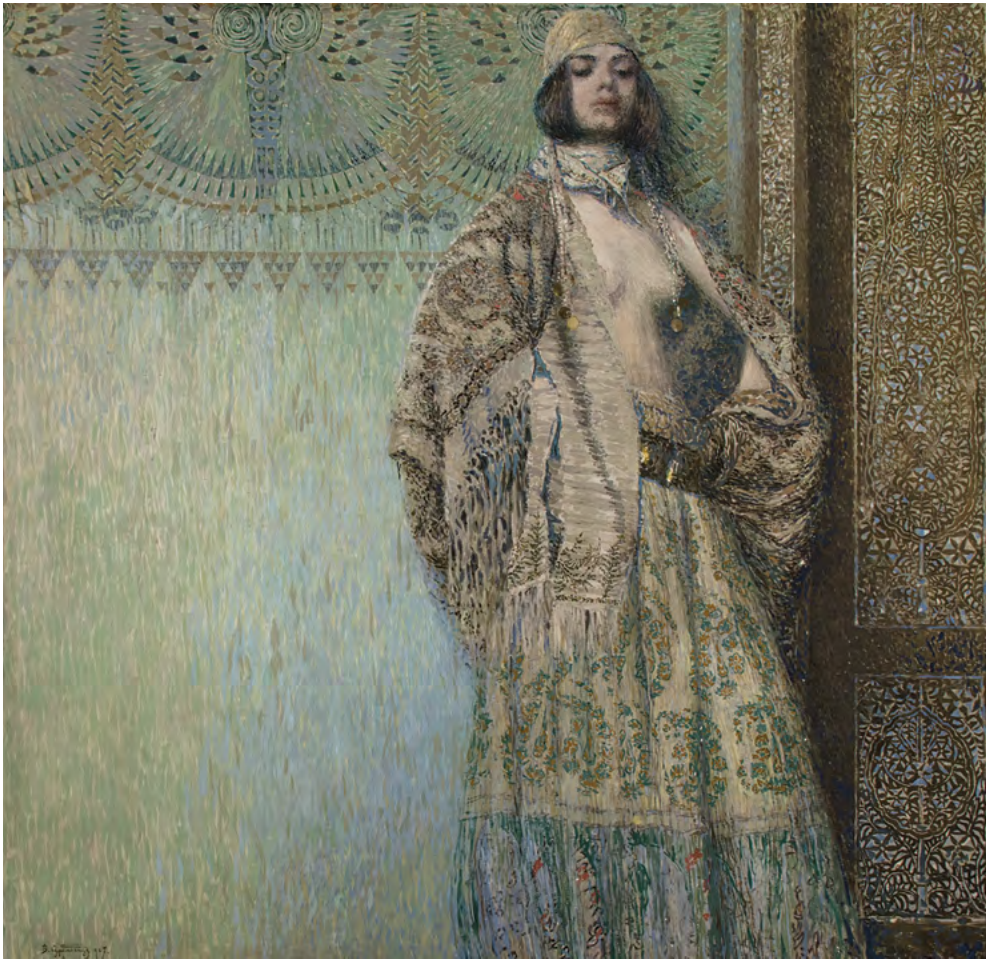

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

25

Երեքշաբթի
Вторник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

↑

Ռուսական բուլվարի (այժմ՝ Շահումյանի պուրակ) տաղավարում տեղավորվում էին սազանդարները, որոնցից հատկապես հայտնի էին Գրիշա և Գարուշ եղբայրները: Մեկը թառ էր նվագում, մյուսը՝ երգում ու դափ զարկում: Նրանց լսելու հաճախ էր գալիս գուսան Շերամը:

В палатке на Русском бульваре (ныне сквер Шаумяна) располагались сазандары, самыми известными среди которых были братья Гриша и Гаруш – один играл на таре, а другой пел, отбивая ритм на бубне, их часто приходил послушать гусан Шерам.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

26

Չորեքշաբթի
Среда

Ե/Պ	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	ՈՒ/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

©Սարյանի ընտանիք

↑

1937 թ.-ին Երևանում այրում են բռնաճնշումների ենթարկված բոլոր գործիչների դիմանկարները: Գրականության և արվեստի թանգարանի աշխատակիցների արիության շնորհիվ միայն փրկվում է Մարտիրոս Սարյանի վրձնին պատկանող՝ Եղիշե Չարենցի հայտնի դիմանկարը. այն թաքցրել էին թանգարանի նկուղում երկար ու ձիգ 20 տարով:

В 1937 г. в Ереване были сожжены портреты репрессированных деятелей. Тогда, благодаря мужеству сотрудников Музея литературы и искусства, чудом уцелел знаменитый «Портрет Егише Чаренца» кисти Мартироса Сарьяна – портрет спрятали в подвале музея на 20 суровых лет.

ՄԱՐՏ
МАРТ

27

Հինգշաբթի
Четверг

Ե/Պ	Ե/Վ	Չ/Ս	Հ/Չ	ՈՒ/Պ	Շ/Ս	Կ/Վ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Երևանյան թատրոնների հին ազդագրերը:

Старые афиши ереванских театров.

ՄԱՐՏ
МАРТ

28

Ուրբաթ
Пятница

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

©Սարյանի ընտանիք

Մարտիրոս Սարյան
Տեսարան դեպի Արարատ, 1923

Мартирос Сарьян
Вид на Арарат, 1923

↑

1921 թ.-ին Երևանում հիմնադրվում է գեղարվեստական առաջին տեխնիկումը[1], որի համար Մարտիրոս Սարյանն ընտրում է Կոնդին հարող մի հին շենք, որից գեղեցիկ տեսարան էր բացվում դեպի քաղաքի համայնապատկերն ու Արարատը. տեսարանը պետք է ոգեշնչեր ապագա նկարիչներին:

[1] այժմ՝ Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի պետական քոլեջ

В 1921 г. в Ереване основывается первый художественный техникум[1], для которого Мартирос Сарьян выбрал примыкающее к Конду старое здание с живописным видом на город и гору Арарат – это должно было вдохновлять будущих художников.

[1] Государственный колледж изобразительных искусств имени Терлемезяна

ՄԱՐՏ
МАРТ

29

Շաբաթ
Суббота

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Երևանի գլխավոր ժամացույցի զանգերը տեղադրել են Մոսկվայի կոնսերվատորիայում: Դրանք ուղղափառ տաճարներից հանված հնչակներ էին, որոնք նվագում էին դո, ռե, մի, սոլ և լյա նոտաները: Երբ Հայաստանն անկախանում է, և ժամացույցը հարմարեցնում են հանրապետության օրհներգը նվագելուն, «ռե» նվագող զանգը փոխանակում են Սուրբ Զորավոր եկեղեցու «ֆա» նվագող զանգի հետ:

Бой главных часов Еревана установили в московской консерватории – это были колокола, снятые с православных храмов, которые играли ноты до, ре, ми, соль и ля. Когда после обретения независимости часы настроили на лейтмотив армянского гимна, колокол «ре» обменяли на «фа» из ереванской церкви Зоравор.

ՄԱՐՏ
МАРТ

30

Կիրակի
Воскресенье

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

→

Երևանյան բակերում սրիչ անիվն ուսներին շրջում էին երկաթե իրեր սրողները: «Դանակ-մկրատ սրեմ»,- կանչում էին նրանք: «Դանակ-մկրատ» սրողների հավաքատեղին քաղաքային բաղնիքն էր՝ Անգլիական այգու մոտ:

По ереванским дворам ходили точильщики с точильным колесом на плече: «Ножи-ножницы точу!», место сбора ереванских точильщиков было у городской бани, рядом с Английским садом.

Ardshinbank

2025

ՄԱՐՏ
МАРТ

31

Երկուշաբթի
Понедельник

Ե/П	Ե/В	Չ/С	Հ/Ч	Ու/П	Շ/С	Կ/В
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Երևանի պատմության թանգարան

↑

Քաղաքի գլխավոր հրապարակի ժամացույցը բերվել է 1891 թ.-ին Թիֆլիսից և տեղադրվել Ոստիկանատան շենքին[1]: Ժամացույցը պատվիրել էին ժամագործ Յուլի Գենեից 875 ռուբլով. գումարը հավաքում էին ողջ քաղաքով:

[1] մինչև 1991 թվականը շենքի տեղում Լենինի արձանն էր

Часы для городской площади привезли из Тифлиса в 1891 г. и установили на здание Полицейского управления[1], их заказали у часовых дел мастера Юлия Гене за 875 рублей, которые собирали всем городом.

[1] там, где до 1991 г. стоял памятник Ленину

Ardshinbank

2025